

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo Romæ, 1612

Prudentia circa materias in Triplici genere, & primo in purgatiuo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-68672

decim.

nis modos per fingulos, quanta possumus breuitate padamus.] Harum autem admonitionum attenta lectio poterit non mediocriter Concionatoris prudentiam adiuuare. Ad eandem Abufus duo- etiam rem videtur pertinere liber fiue fit Cypriani, fiue Augustini, fine alterius, qui est de duodecim seculi abusibus, qui funt. Prædicator fine operibus bonis; fenex fine religione; leuenis fine obedientia; Dines fine Elemofyna; femina fine pudcitia; Dominus fine fortitudine; Christianus contentiosus,Parper superbus; Rex sine Institia; Episcopus negligens, Plebs sine disciplina; Populus sine lege. Ex his suam prudentiam in loquendo, & industriam augere poterit Concionator .

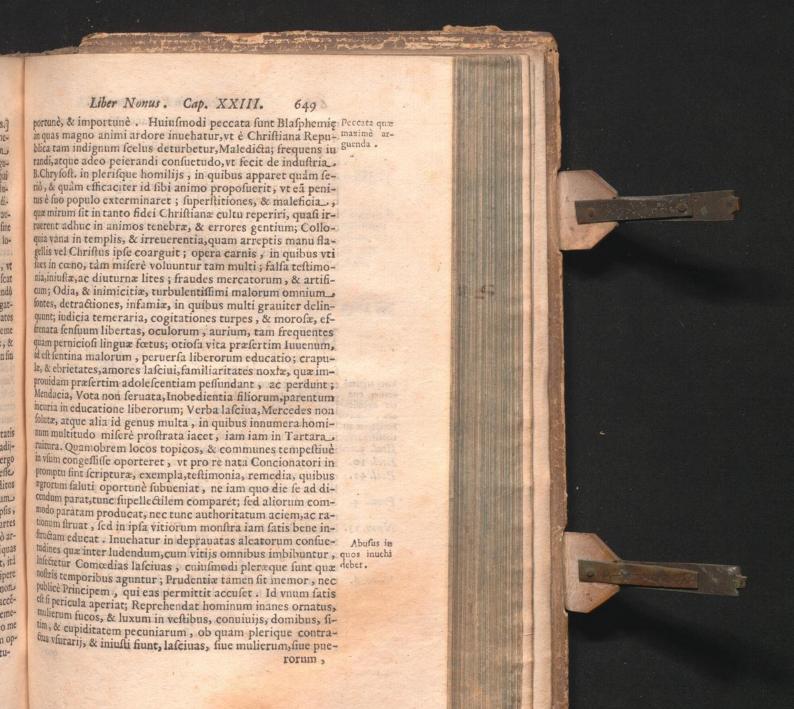
In fat bus

Hæc de statibus dicta sint in quibus Orator Christianus, w quæ conside apte, & cum fructu loquatur, primo det operam vt cognoseat status ipsos, corumque officia, & actiones proprias. Secundo vitia & peccata in quæ folent incurrere vt moneat corrigatque. Tertiò aduertat commoda vel incommoda, difficultates vel occasiones quæ infunt ad benè vel malè vinendum, vt reme dia præbeat. Quartò quæ fit eorum necessitas, & vtilitas, & præstantia in Republica Christiana. Quintò quæ virtutes insin gulis desiderentur & eas hortetur insequendas.

> Inuebatur in omnia peccatorum genera, & abusus malos . Cap. XXIII.

Prudentia cir tiua .

Vm in secunda parte ad tres vias totam huius facultais materiam reuocauerimus, nunc pauca in fingulis adij-In via purga cienda funt, quæ ad prudentiam maxime faciunt. In via ergo purgatiua perpetuam cum vitijs pugnam ineundam sibi este intelligat, omnesque belli machinas adhibendas, vt perditos homines, Deoque rebelles, & anima fua hostes à damonum tyrannide, & æternæ damnationis discrimine erutos fibi ipsis, ac Deo restituat. Intelligat inter præcipuas muneris sui partes hanc esse collocandam, vt omnia peccata acriter & serioarguat, quod alibi à nobis est probatum. Nunc verò lubet aliquas peccatorum species enumerare, quæ vt frequentiores sunt, ita frequentius pro suggestu vrgebit. Non solum autem, arripere cum ea sese offert, occasionem oportebit, sed etiam ipse non oblatam captare, & inuenire studeat, cum enim ignis est accefus, & flamma diffundicur, an non vrget ipfa necessitas remedij adhibendi? & cum viget vis morbi, applicanda suo loco me dicina, atque hoc docuit D.Paulus, cum monet instandum op-

650

rorum, & virorum imagines . Prophanos libros eorumque lectionem, cantilenas parum pudicas. In his verò inculcandis, vulgari quadam, communique doctrina contentus minime fit. est enim minus efficax, nec concionem mouet, sed singillatim ad ipfa crimina descendat; fæditatem, ac damna ante oculos ponens, quanquam in rebus obsecenis singulares actus describere, ne obiurgando quidem est tutum, ne deprauata aura his abutantur, & caftæ offendantur. Neque solum acriter incessenda vitia, sed etiam respondendum est varijs hominum excusationibus, quibus ipsi suas conscientias fallunt. Aperiat itaquè callidus Doctor fallacias, amoliatur impedimenta, adhibeat remedia, que necessaria, & veilia iudicauerit.

Occasiones peccatorum doceat fugiendas. Cap. XXIV.

torum con tra' occasiothoritas.

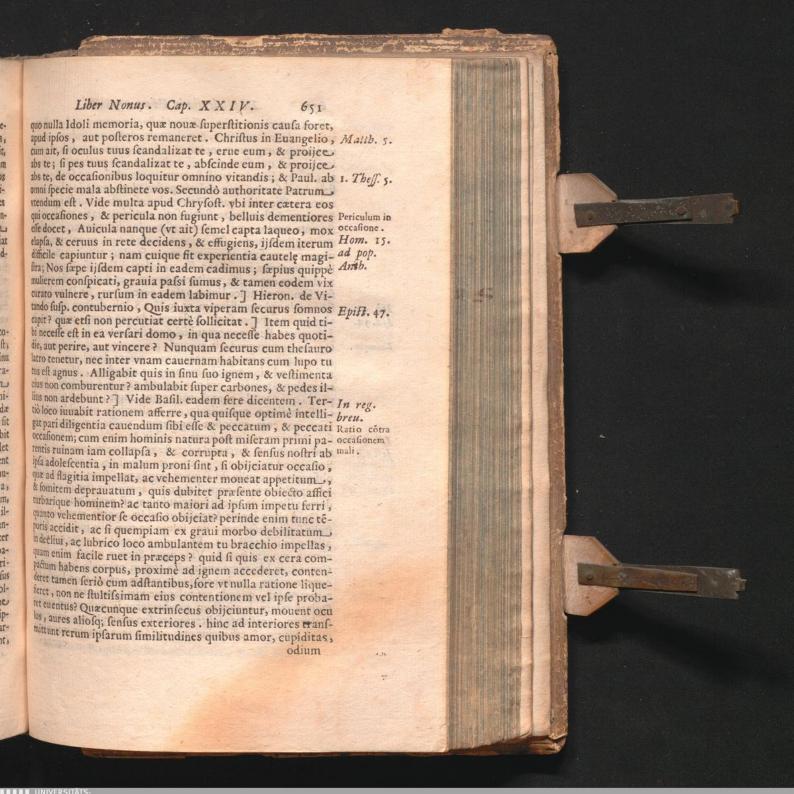
Eccl. 3.

Eccl. 42.

Num. 6.

N Eque folum peccata, sed occasiones quoque peccatorum insectetur, siquidem occasionis hoc proprium est, vt matris instar peccatum generet, deinde quasi nutrixin sinu foueat, simul ac lactet. Contra huiusinodi occasiones para-Loci argume tos habeat locos vnde argumenta eliciat, ad earum fugam persuadendam. Subijciam paucos de multis, vt inde ad similia inuenienda aditus cuique aperiatur. Primò proponenda Scriptura au sunt sententia ex facris literis, ex quibus appareat quanta sit in occasione vis ad ruinam, Nam qui amat periculum peribit in illo; &, qui fodit foueam (hac est occasio parata) incidet Eccl. 10. in eam, & qui diffipat sepem, mordebit eum coluber, solent enim inter spineta, ac vepres latiture serpentes. In medio mu-lierum noli commorari; de vestimentis enim procedit tinea, Prou. 4. & a muliere iniquitas viri; Ne delecteris in semitis impiorum, nec tibi placeat malorum via, fuge ab ea, nec transeas per il-Num. 33. lam, declina, & desere eam. Ob id præcepit Deus, vt intrantes terram promissionis disperderent omnes inhabitatores ter ræ confringerent titulos, ac statuas comminuerent, vt hoc pacto scelerum occasionem remouerent subdit si non abstuleritis, erunt vobis claui in oculis, & lancez in lateribus. Rursus Nazareis, qui lege iubebantur abstinere à Vino, simul ad tollendam occasionem interdixit ne vuas comederent, neque recentes, neque passas, neque delibarent acetum, neque ipfum vux acinum gustarent, Prxcepit vt ne, cum Idolum argenteum comminuerent, ex illo argento vas vllum efficerent,

ipla

lice

nus

ob i

rat

noi

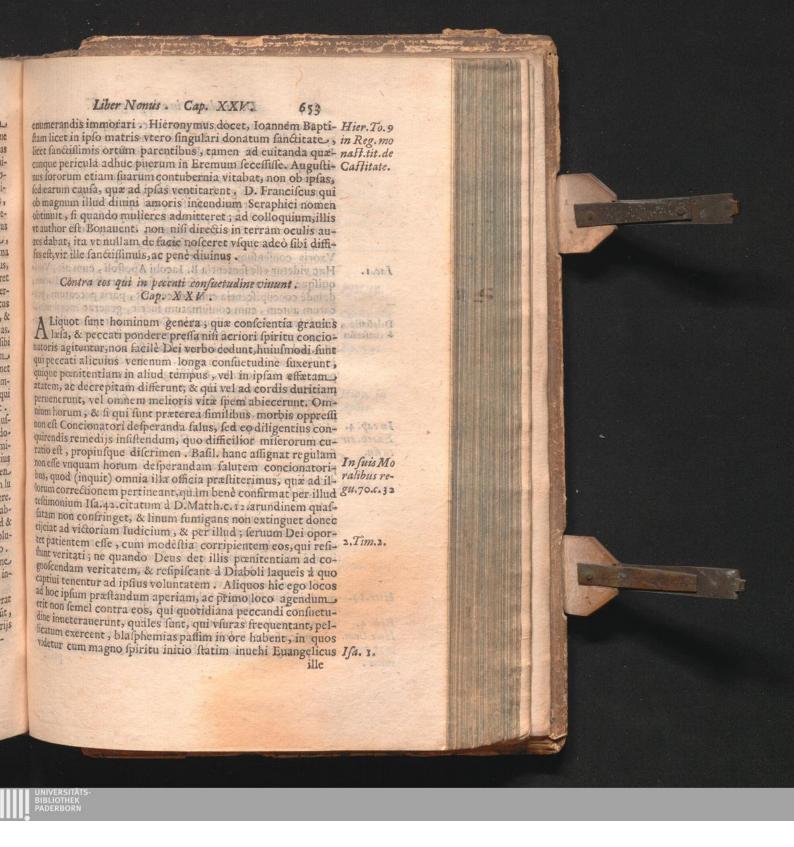
lor

fat

eij tei ftu

Iob. 41. Isa. 54.

fef. c.8.

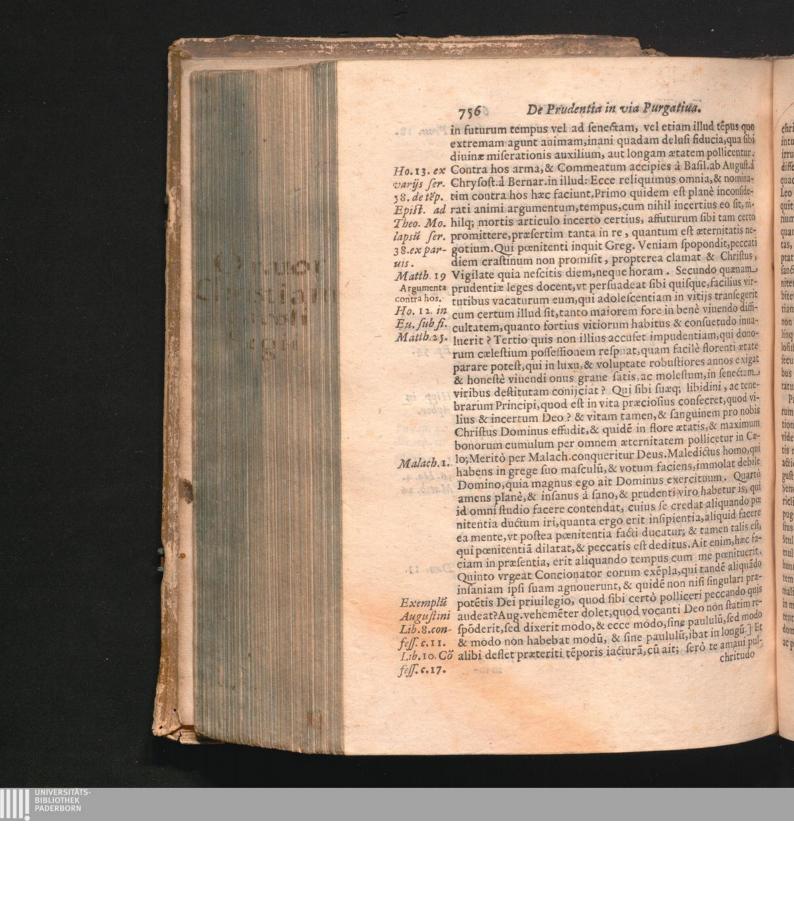

dor

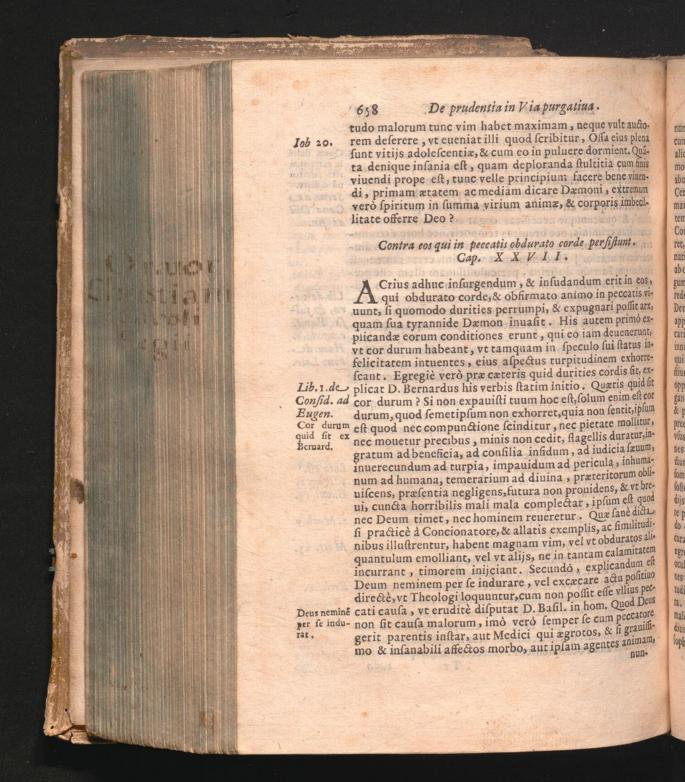
Iac. I.

initio .

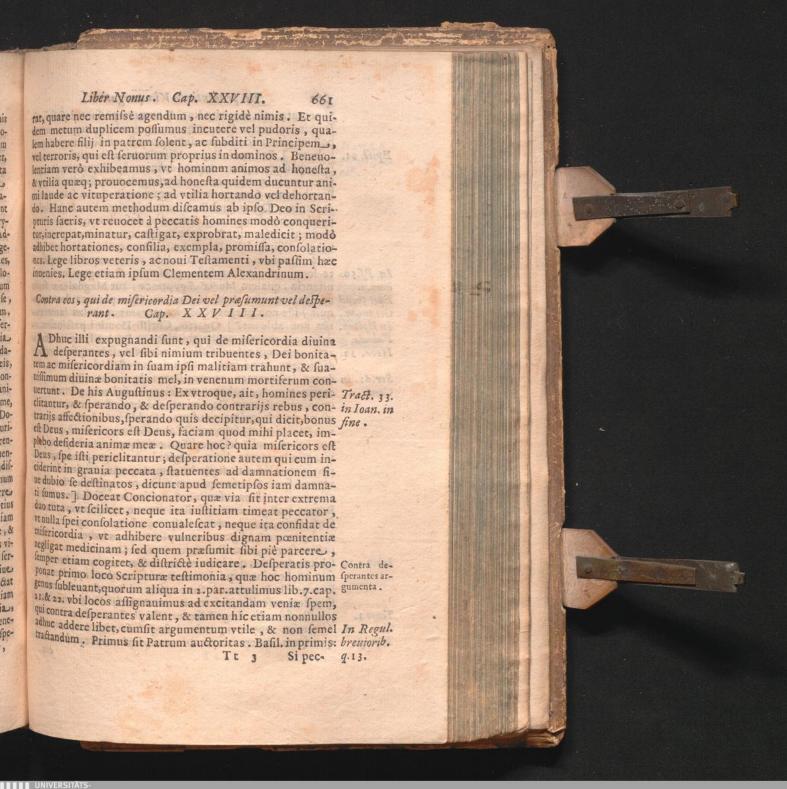

Virg

dixi

aimi

gnitt

fener

Peccatu est recess Deo.

aspidum insanabile. Visitabo super viros defixos in sacibus suis sæpè morti: Nomen habes quod viuas, sed mortuus es . Nonnumquam sepulchro sœtenti: Similes estis sepulchris dealbatis. Denique tenebris: Paulus: Abijciamus opera tenebrarum, &c. Eratis aliquando tenebra. Saluianus , peccatum ait effe fimile fentina. Chrysostom. Lib. 7. de Cadaueri putrefacto, imo ibi ostendit animam peccato obnoxiam longè peiorem esse. Cyprianus: Hæc sunt, ait, Chrys. bo. peccata lapsis, quod grando frugibus, quod turbidum sy-9. in 1. ad dus arboribus, quod armentis pestilens vastitas, quod na-

uigijs sæua tempestas.

Alia huius generis multa ex Patribus colligere poterit sua industria diligens Concionator ad peccati detestationem . Sextò, peccati malitia, & peruersitas huiusmodi eft, Vnu peccatu vt si non auferatur ab anima hominis in multa alia peccata ex sua prauitate inducat, & sapè etiam in desperationem, ac cordis duritiam. Hoc docent verba Dauid: Fiant viæ illorum tenebræ, & lubricum, & Angelus Domini (fcilicet malus) persequens eos. Satis erat ad ruinam in lu-brico ambulare, quid ergo, & in lubrico, & in tenebris am-bulantem ab hoste impelli? Et Paulus: Hoc igitur dico, & testificor in Domino, vt non ambuletis, ficut & gentes

Esai. 1. Eccl. 21. Icel. I. E.fai. 64. Pfal.37. Apoc. 3. AET. 8. Deut.32. Sophon. 1. Apoc.3. Mat. 23. Rom. 13. Epb. 5.

666

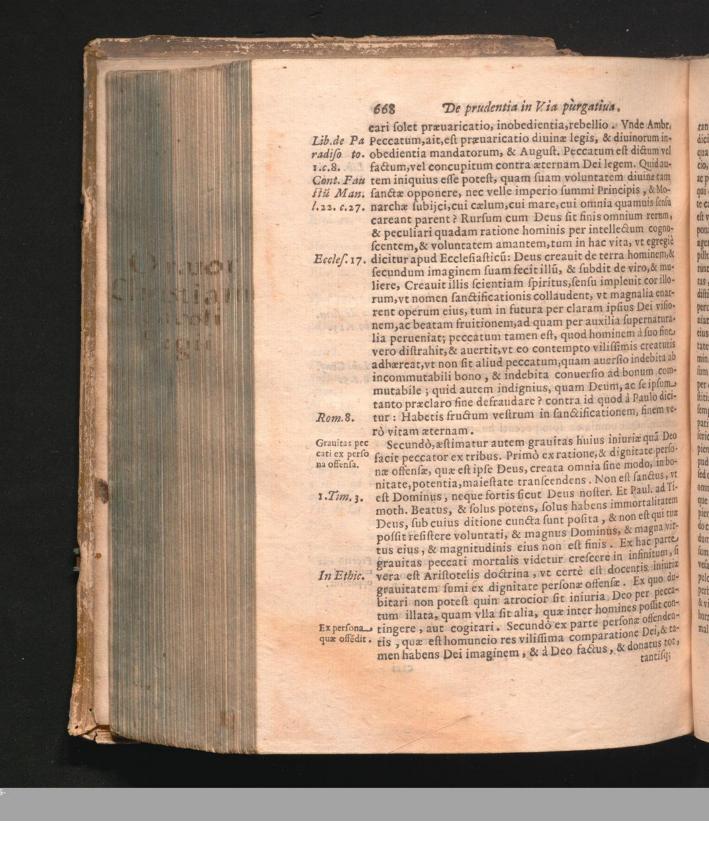
ad Theff. Lib. de La psis.

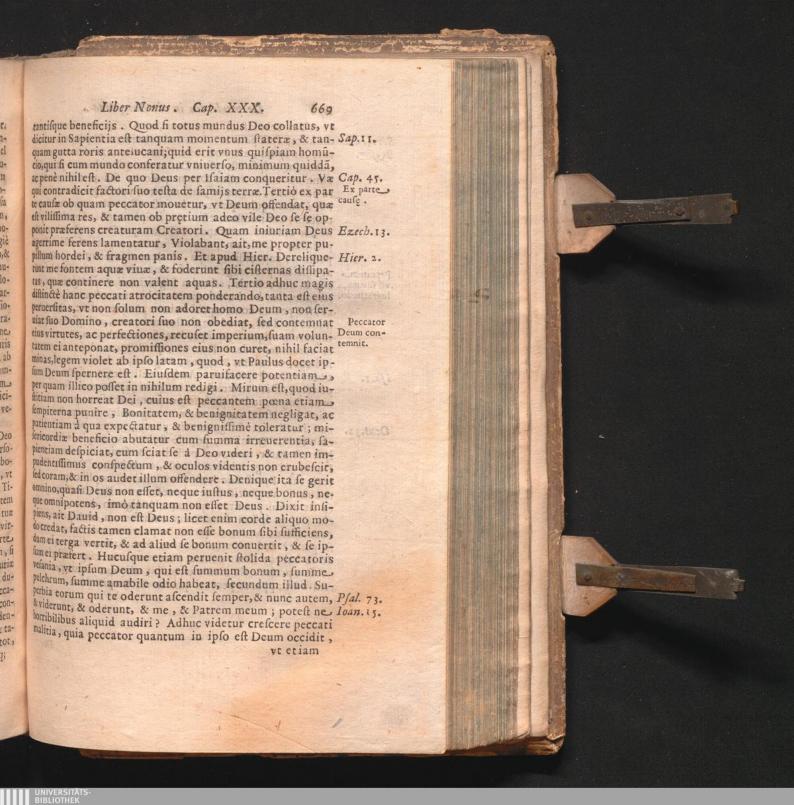
prouid.

fi non corrigatur, alioru est causa. Pfal. 34.

Ephef.4.

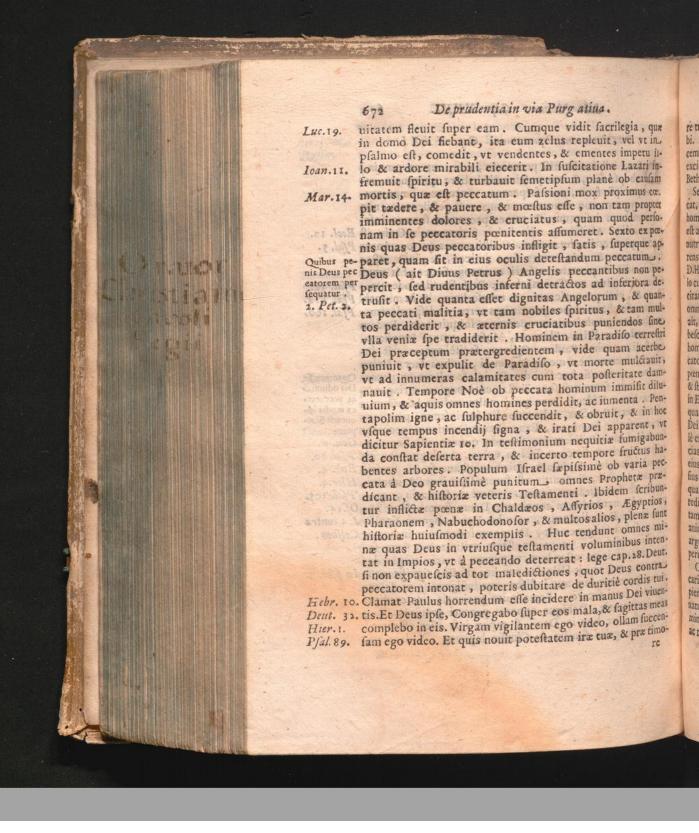
De prudentia in via Purgatiua. 670 vt etiam Scholastici loquuntur, ac si esset interitus capax, Ser.3. de diuinitas ipsa periret. Bernardus loquens de propria voluntate, In ipsum, ait, horribile dictu desauit authorem, nam-Resur. quantum in ipfa est, ipsum Deum perimit voluntas propria: Omnino enim vellet Deum peccata sua, aut vindicare non posse, aut nolle, aut neseire; vult ergo Deum nonesse Deum, quia quantum in ipsa est, vult eum aut impotentem, aut iniustum esse, aut insipientem. Crudelis planè, & omnino execranda malitia, quæ Dei potentiam, la pientiam, iustitiam perire desiderat, crudelis bestia, fera pessima, rapacissima lupa, & lexna sxuissima.] Quarto Peccatum, agnoscitur peccati granitas summa, ex maximis Dei benefieft fumma cijs in nos collatis, est enim ingrati animi indignitas intoingratitudo. Jeranda, tam benè meritum non folum non reuereri, & amare, sed potius contemptui habere, atque odisse. Inter homines quid est, quod magis stomachamur, ac fugimus, quam ingratum aliquem, qui pro beneficijs maleficia, & pro amore odium rependat? Hoc est, quod Deus adeo indignum iudicat, vt calum, & terras, Angelos, & homines testes adnocet tanta impietatis. Audite cali ait, & auribus perci-pè terra, filios enutriui, & exaltani, ipfi autem spreuerunt I fa. 1. me : Cognouit bos possessorem suum, & asinus præsepè domini fui, Ifrael autem me non cognouit, & populus meus non intellexit. Et generatio praua, atque peruersa haccine reddis Domino, popule stulte, & insipiens? nonne ipse est Pater tuus, qui possedit, & fecit, & creauit tel Deut.32. Deum qui te genuit dereliquisti, & oblitus es Domini Creatoris tui. Potest hoc loco Concionator amplificare magnitudinem, ac multitudinem beneficiorum Dei: rurfum quanta sit animi prauitas, quamque indignum dona, & beneficia Dei in ipsum donatorem cum summa eius ignominia conuertere. Videsnè quomodo peccator aduersus Deum. fe gerat? Sed aduerte etiam ex fequentibus locis quomodo se habeat Deus contra peccatum, vt eius malitiams nobis aperiat. Ex maximo etenim odio quo Deus peccatorem odit apparet peccati quanta sit turpitudo. der une Eme & Parte in meunt georethue, fran bilibus abouted audici ? Adauc viaceup craficie perc iti total processir quantum in injoyeth bream occiois.

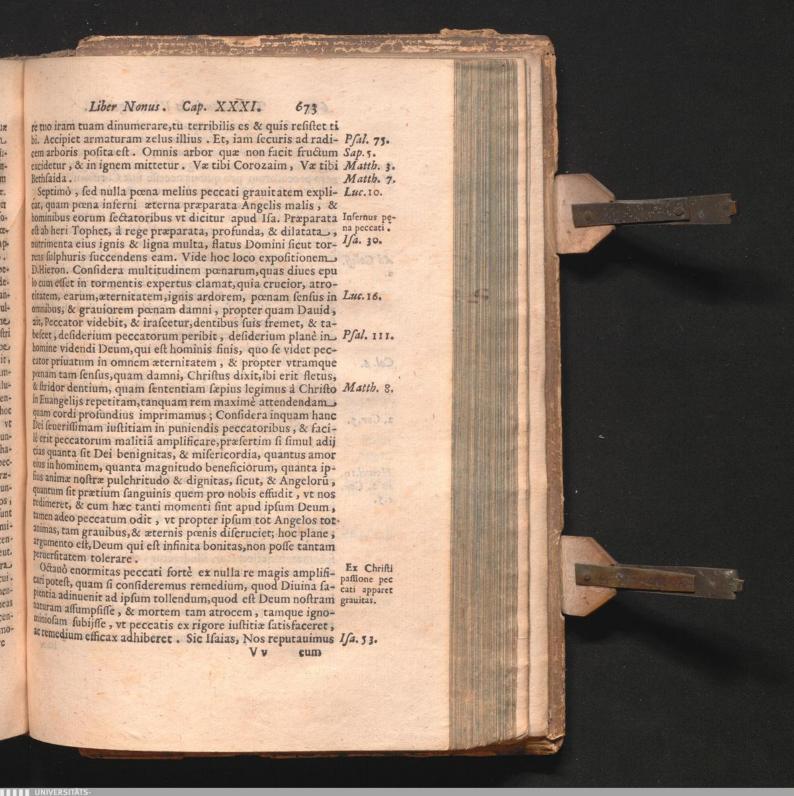
inic

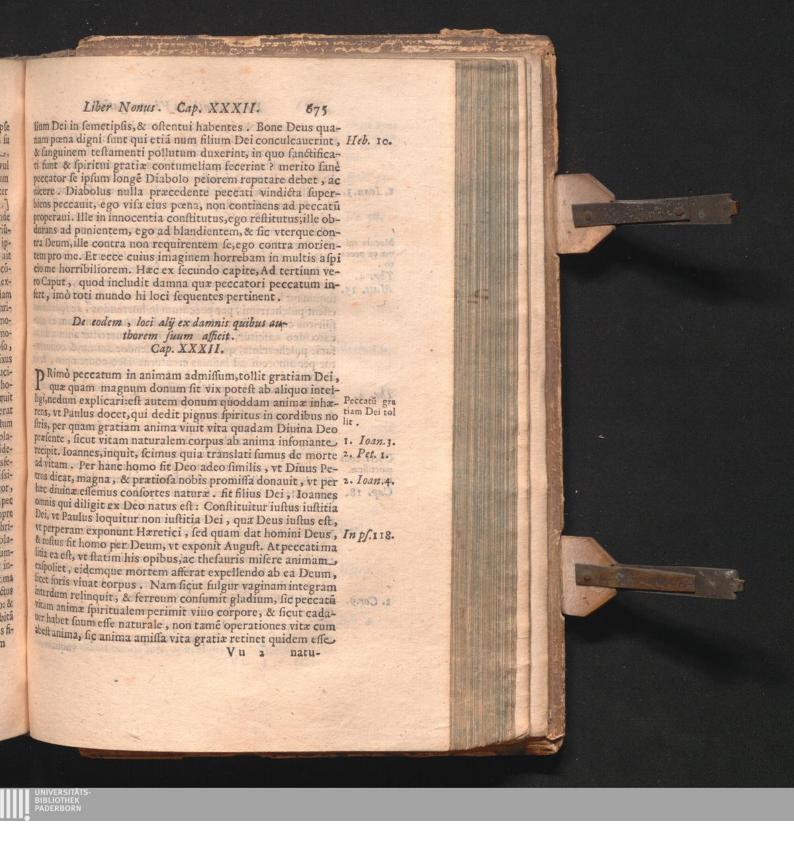
fecu

pœi hon effe

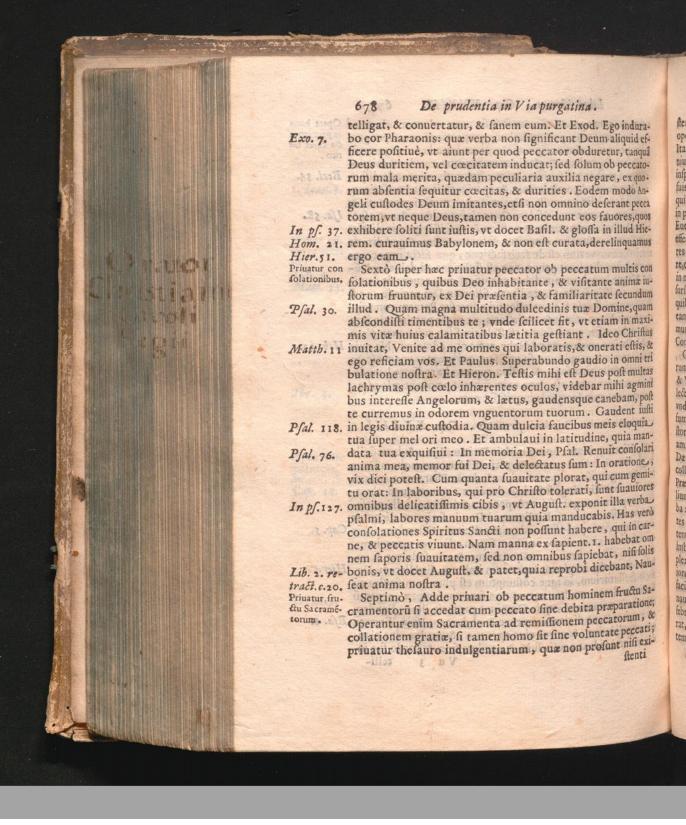

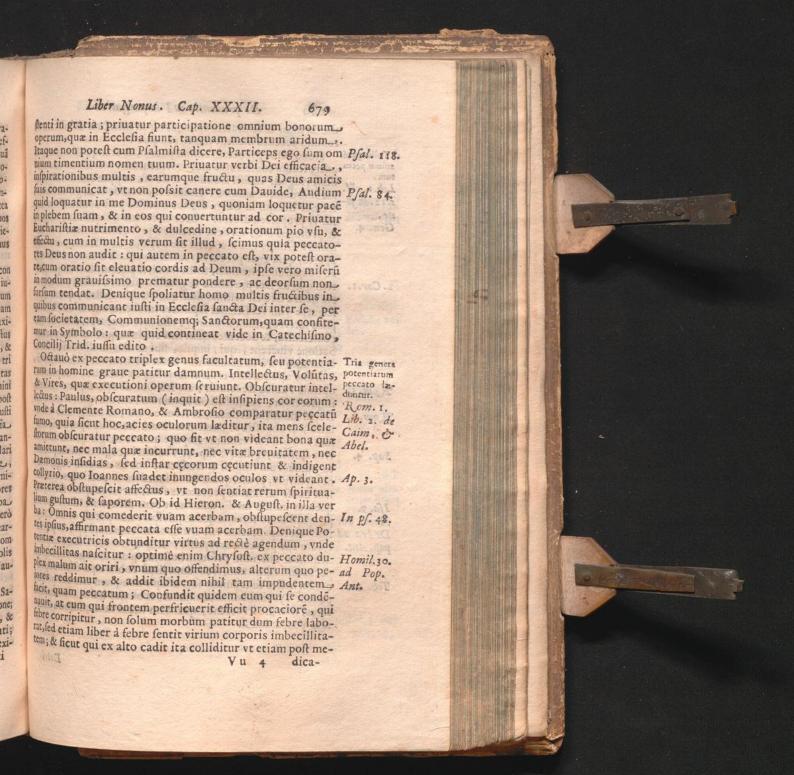

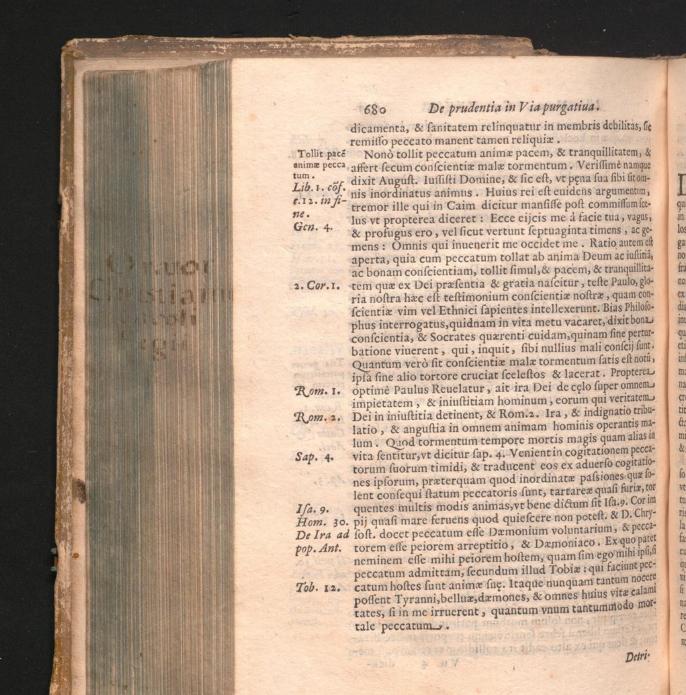
UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

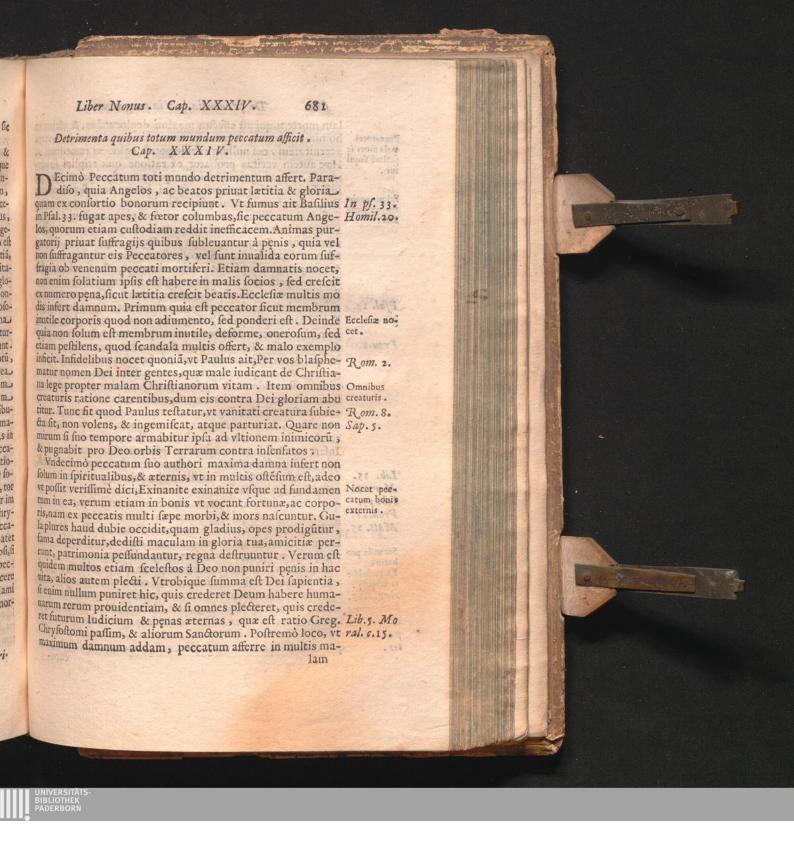

UNIVERSITATS BIBLIOTHEK PADERBORN

Peccatores hominis exitium, & principium omnium malorum in omnem mala mors fe pistime sequi gur .

682

tio ex parte

Pfal. 17.

Frou.I.

Lib. 15.

Mor c.7. Iob. 27.

Prou. 21.

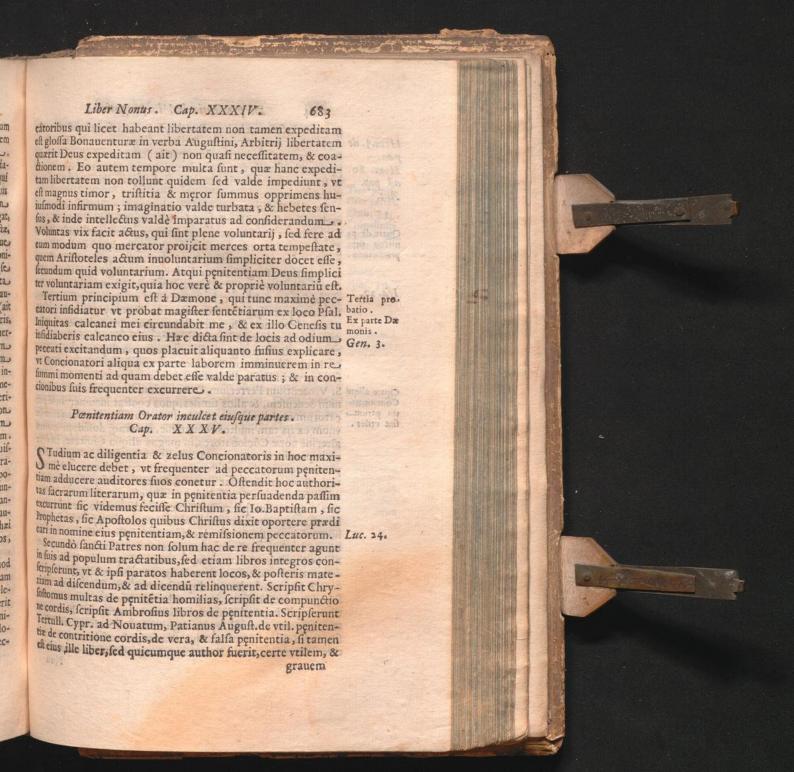
æternitatem, cui nullum exinde potest adhiberi remedium. Hæc autem veritas probatur ex ratione quæ triplici fundamento, coque optimo innititur primum est ex parte Deiqui iustissimo iudicio permittit, ve qui in vita non est recordatus Prima proba Dei, etiam in morte sui ipsius obliniscatur; Ac Deus quidem fufficiens auxilium ne in morte quidem peccatoribus denegat, sed quoddam aliud abundans, ex meritis vitæ in peccatis aca, non tribuit. Itaque cum sæpe à se Deum expulerint, atque adeo vt supra diximus Sacrosanctam eius maiestatem bonitatemque contempserint, mirandum non est, si talemin le Deum experiantur in morte, quales ipsi erga illum invita se præbuerunt, & inde sit vt male pereant. Consirmatur autem hæc doctrina scripturarum authoritate. Cum Sancto (ait Dauid Deum alloquens) sanctus eris, cum electo electus eris, cum viro innocente innocens eris, quid tum? & cum peruerfo peruerteris. Prou. Vocaui, & renuistis, extendi manum meam, & non fuit qui aspiceret, despexistis omne consilium meum, & increpationes meas neglexistis, ego quoque in interitu vestro ridebo, & subfannabo, cum vobis id, quod timebatis aduenerit, cum irruerit repentina calamitas, & interitus quasi tempestas ingruerit, tunc inuocabunt me, & non-exaudiam, mane consurgent, & non inuenient me. Quam tandem ob causam? eo quod exosam habuerint disciplinam. Infert conclusionem; comedent igitur fructus vita sua, suifque confilijs saturabuntur. Ad einsdem doctrinæ corroborationem affert D. Gregorius illa verba Iob. Quæ est spes Hypo-

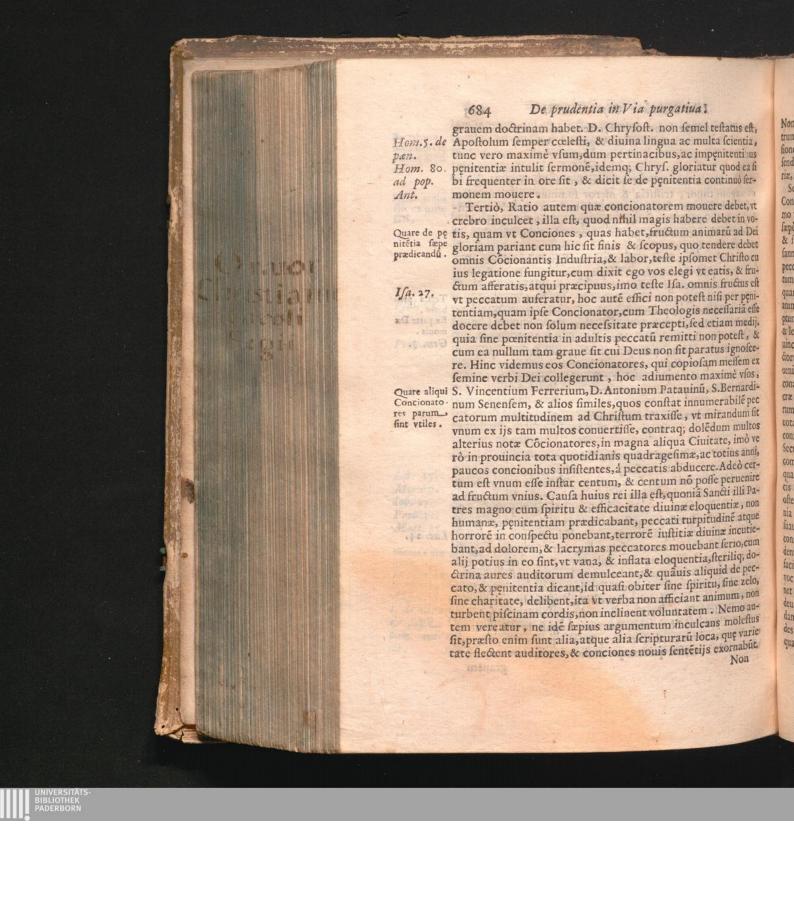
crita si auare rapiat, & non liberet Deus animam eius? nun-

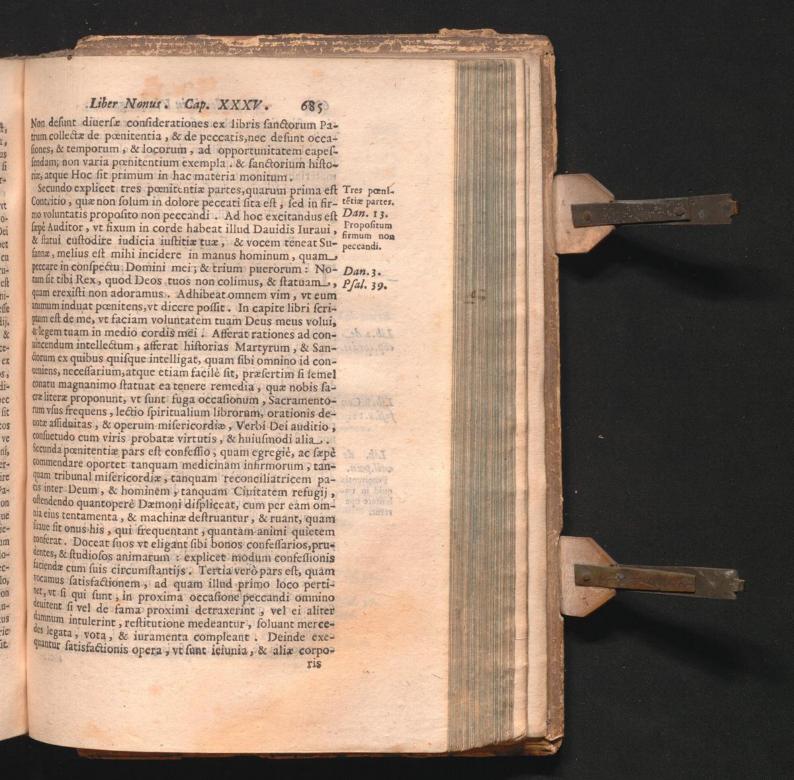
quid Deus audiet clamorem eius cum venerit super eum an-

gustia?& in prou. qui obturat aurem suam ad clamorem pauperum, & ipse clamabit & non exaudietur, & illud Matthai Matt. 25. Domine Domine aperi nobis, amen dico vobis nescio vos, Secunda pro vigilate ergo quia nescitis diem neque horam. Secundum fundamentum est ex parte liberi arbitrij, quod ri arbitrij. tempore mortis est valde inhabile ad conuersionem, ac veram Aug. c. 17. penitentiam, quam fanus homo, & bene valens non est ample-1. de vera xatus. Verum est illud Augustini, Arbitrij libertatem quarit & falfa Deus non necessitatem . Non id quidem dicit Augustinus ani-

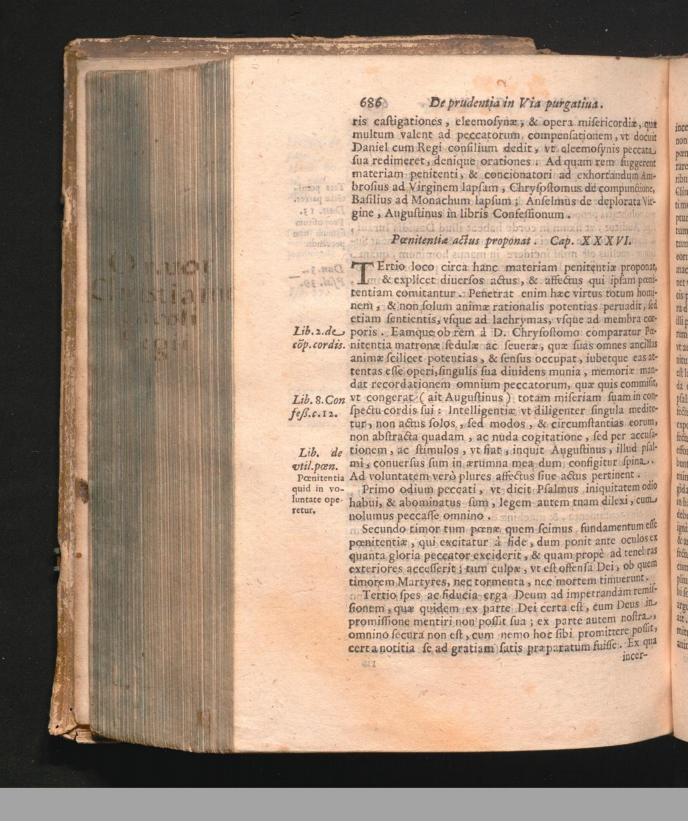
pan. ini- mam, quamdiu est in corpore, amittere libertatem, nec loquitur de statu corum qui in phrenesim incidunt, sed de pec-

UNIVERSITATS BIBLIOTHEK PADERBORN

688

Psal.50.

Ibid.

Propositum emendationis cum dicitur, discedite à me omnes qui operamini iniquitatem; & principium aliquod dilectionis . Domine labia mea aperies , & os meum annunciabit laudem tuam. Confessio siue accusatio significatur ibi; Miserere mei secundum magnam misericordiam tuam . & peccatum meum contra me est semper; & satisfaciendi ardens desiderium, quoniam iniquitatem meam ego annunciabo, & cogitabo pro peccato meo . Hæc dixerim exempli causa, vt Concionator volens ad veram penitentiam homines adducere; paret fibi locos communes ad excitandos affectus huiufmoditum ex scripturis, tum ex sanctorum Patrum lectione, & ex multis historijs, quæ ad id valent; & studeat applicare dictionem suam ad hos actus; qui ad iustificationem præparant. Verbi gratia timor excitatur ex peccatorum magnitudine, indignitate nostri, mortis necessitate, ac incertitudine; Iustitia Dei punientis seneritate; fiducia vero, & spes confessione peccati, & correctione, humilitate nostra, imploratione diuini auxili, promissione Dei , Spiritus sancti præsentia adiuuantis , intercessione meritorum Christi, Dei benignitate; quia Deus nouit figmentum nostrum, & alijs huiusmodi locis.

Prudentia, & modus in arguendis peccatis. Cap. XXXVII.

Pa

me

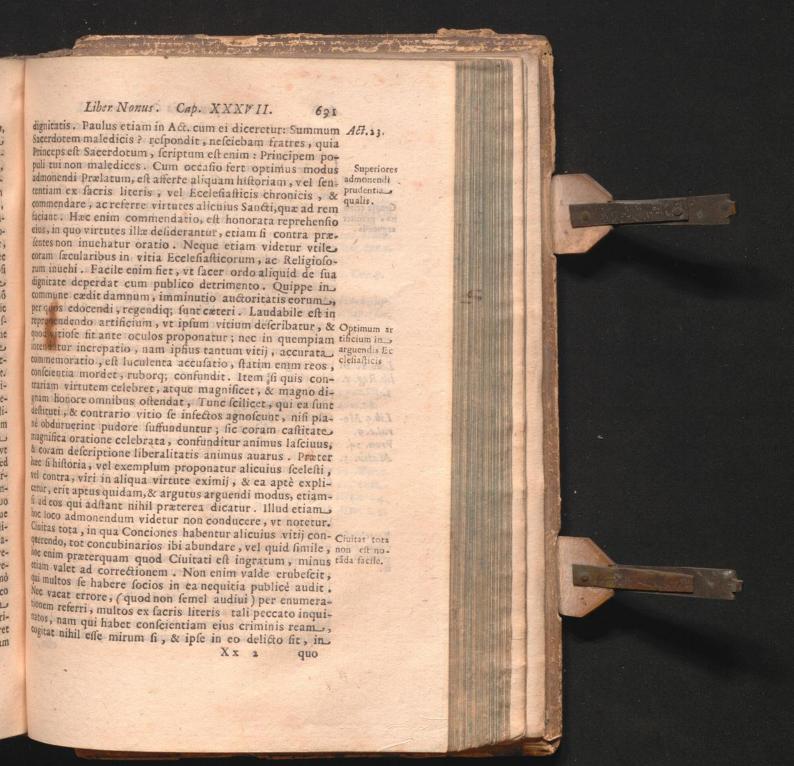
In

Vam sit proprium Concionatoris munus peccata arguere in secunda parte, cum ageremus de genere reprehensorio, aliqua ex Scripturis facris, & Patrum anthoritate annotauimus; Nunc de prudentia in arguendo loquemur. In hoc enim magna opus est industria, & arte, magna prudentia tenenda est non enim idem arguendi modus cum omnibus seruandus. Ete-L.3. past. nim (vt D.Greg. docet) sæpe alijs officiunt, quæ alijs profunt: in prolog. quia plerung; herbæ, quæ hæc animalia enutriunt alia occidunt, & lenis fibilus equos mitigat, canes instigat; & medicamen-Increpation turn, quod hunc morbum imminuit, alteri vires iungit, & panis warijs modis qui vitam fortium roborat, paruulorum necat.] Et affert ibide optimam similitudine, quid enim (inquit) funt intenta mentes Auditorum, nisi vt ita dixerim, quædam in cythara tentiones fratæ chordarum, quas tangendi artifex, vt non sibimetiplis dissimile canticum faciant, dissimiliter pulsat,& ideircochordæ consonam modulationem reddunt, quia vno quidem pie ctro, sed non vno impulsu feriuntur.] Loco

viur

re arguendi .

mat

Reprehensio

